

Please write clearly in block capitals.

Centre number

--	--	--	--	--

Candidate number

--	--	--	--

Surname

Forename(s)

Candidate signature

I declare this is my own work.

GCSE POLISH

H

Higher Tier Paper 3 Reading

Time allowed: 1 hour

Materials

You will need no other materials.

Instructions

- You must **not** use a dictionary.
- Use black ink or black ball-point pen.
- Fill in the boxes at the top of this page.
- Answer **all** questions.
- You must answer the questions in the spaces provided. Do **not** write outside the box around each page or on blank pages.
- If you need extra space for your answer(s), use the lined pages at the end of this book. Write the question number against your answer(s).
- In **Section A**, answer the questions in **English**.
In **Section B**, answer the questions in **Polish**.
In **Section C**, translate the passage into **English**.
- Do all rough work in this answer book. Cross through any work you do not want to be marked.

Information

- The marks for questions are shown in brackets.
- The maximum mark for this paper is 60.

For Examiner's Use	
Question	Mark
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
TOTAL	

Section AQuestions and answers in **English**Answer **all** questions in the spaces provided.

0	1
---	---

Life and careerYou read this adapted extract from the novel *Lalka* by Bolesław Prus.Write **T** if the statement is **true**.**F** if the statement is **false**.**NT** if the statement is **not in the text**.

- Pierwszy raz byłeś we Francji? – zapytała Izabela, spacerując ze Stanisławem Wokulskim po parku.
- Pierwszy.
- Czy na Tobie Paryż też zrobił wrażenie?
- Imponujące – powiedział Stanisław. – Dopiero tam przybyło mi odwagi i nauczyłem się być dumny z tego, że pracuję. W Paryżu są eleganckie budynki oraz wspaniałe ogrody. Wszystko to arcydzieła architektów, artystów i budowniczych. Widząc je, zrozumiałem, że człowiek to geniusz.
- W naszym kraju praca daje marne skutki: jesteśmy biedni i zaniedbani. Tego, co posiadam i co umiem, nie dało mi szlachetne pochodzenie, ale ciężka praca w handlu i kontakty za granicą. Pracowałem więcej, dlatego mam więcej niż inni – Wokulski dodał.

0 1 . 1	Izabela was impressed with Paris.	☐	[1 mark]
0 1 . 2	Wokulski stayed in France for two weeks.	☐	[1 mark]
0 1 . 3	Being in Paris increased Wokulski's self-confidence.	☐	[1 mark]
0 1 . 4	Wokulski's perception of people changed in Paris.	☐	[1 mark]
0 1 . 5	Wokulski is the richest person in France.	☐	[1 mark]
0 1 . 6	The workers in Wokulski's country are well paid.	☐	[1 mark]
0 1 . 7	Wokulski works as an architect.	☐	[1 mark]

7

Turn over for the next question

Turn over ►

0 2

Local area

Read this comment about the Polish community in a local magazine.

Kamil:

Od 10 lat mieszkam z rodziną w Londynie, ale nie odczuwam tęsknoty za Polską. W naszej okolicy osiedliło się wielu rodaków i czuję się tu jak w domu.

Po przyjeździe do Wielkiej Brytanii zaradni Polacy zdobyli nowe umiejętności i kwalifikacje na specjalistycznych kursach. Dzięki temu założyli własne firmy. To otworzyło im nowe możliwości zarabiania pieniędzy.

Teraz możemy częściej korzystać z usług polskich specjalistów, na przykład prawników, lekarzy, mechaników czy fryzjerów. Nasi fachowcy są doceniani na brytyjskim rynku pracy.

Mimo że tu utworzyliśmy „małą ojczyznę”, to dzielimy się naszą kulturą, organizując wydarzenia promujące polskie tradycje wśród wielonarodowej społeczności Londynu.

Wielu Brytyjczyków uważa, że wyróżniamy się przywiązaniem do tradycji i zwyczajów. Cenią nas za to i podziwiają.

Answer the questions in **English**.

0 2 . 1

How does Kamil feel in London?

[1 mark]

0 2 . 2

What helped Poles to set up their own companies? Give **one** detail.

[1 mark]

0 2 . 3

Who values Polish specialists? Give **one** detail.

[1 mark]

0 2 . 4

How do Poles share their culture with the local community?

[1 mark]

0 2 . 5

Why do British people admire the Polish community?

[1 mark]

5

Turn over for the next question**Turn over ►**

0 3

Saving the environment

Read the following chat, where some Poles are discussing what they do to help the environment.

Janek	Mama kupuje bambusowe ręczniki do kuchni, bo można je prać i używać wielokrotnie. Przestaliśmy marnować tony jednorazowych chusteczek i ręczników.
Monika	Daję spódnicom „nowe życie”, bo kupuję je w sklepach z odzieżą używaną. Naprawdę szkoda, by tekstylia trafiły na śmietnik.
Daria	Jadąc z rodzicami na zakupy, zabieramy swoje torby. Dzięki temu nie używamy reklamówek.
Antek	Czytałem artykuł o tym, że zmywanie naczyń pod bieżącą wodą zużywa jej więcej niż zmywarka. Dlatego zawsze z niej korzystam.
Ewa	Pomimo że mamy samochód, do szkoły chodzę na piechotę. Nie chcę przyczynić się do zanieczyszczenia powietrza.
Hania	Nie wyjmowałam ładowarki do telefonu z gniazdka po zakończeniu ładowania, dopóki się nie dowiedziałam, że nadal pobiera prąd. Teraz już tak nie robię.

Write **J** for Janek.

M for Monika.

D for Daria.

A for Antek.

E for Ewa.

H for Hania.

Write the first letter of the correct name in each box.

0 3 . 1

Who saves water?

[1 mark]

0 3 . 2

Who avoids using plastic?

[1 mark]

0 3 . 3

Who saves paper?

[1 mark]

0 3 . 4

Who upcycles clothing?

[1 mark]

0 3 . 5

Who saves energy?

[1 mark]

5

Turn over for the next question

Turn over ►

0 4

Nobel Prize

Read the following article about the Nobel Prize.

Nagroda Nobla to wyjątkowe wyróżnienie istniejące od 1901 roku, które ustanowił szwedzki wynalazca, Alfred Nobel. Obecnie wręcza ją król Szwecji podczas corocznej grudniowej uroczystości. Dostają ją pisarze, naukowcy oraz osoby, które zrobiły coś szczególnego dla ludzkości.

Wśród Polaków jest kilku noblistów. Pierwszego Nobla przyznanego osobie pochodzącej z Polski otrzymała Maria Skłodowska-Curie, fizyczka i chemiczka. Jej fenomenalne osiągnięcia zostały docenione aż dwukrotnie! Była pierwszą kobietą uhonorowaną tym wyróżnieniem i jedyną osobą nagrodzoną w dwóch kategoriach: fizyki i chemii.

Kilka lat później Nobla dostał Henryk Sienkiewicz, którego doceniono za całokształt twórczości literackiej. Potem Władysław Reymont był nagrodzony za powieść „Chłopi”. Kolejne literackie wyróżnienie dostał popularny wśród rodaków, przebywający na emigracji Czesław Miłosz. Przed otrzymaniem nagrody, jego książki były zakazane w Polsce, ale później władze kraju zgodziły się na ich oficjalne publikowanie.

Lech Wałęsa, przywódca „Solidarności”, otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla w 1983 r. Nie mógł odebrać jej osobiście, ponieważ ówczesne władze nie zgodziły się na wydanie mu paszportu. Nagrodę w imieniu swojego męża odebrała Danuta Wałęsa, której towarzyszył syn.

Ostatnie polskie noblistki to Wisława Szymborska i Olga Tokarczuk, które otrzymały nagrody literackie.

Write the correct letter in each box.

0 4 . 1

The Nobel Prize is awarded...

A	from time to time.
B	in the summer.
C	at the end of the year.

[1 mark]

0 4 . 2 The first Polish person to receive the Nobel Prize was a...

A	writer.
B	politician.
C	scientist.

[1 mark]

0 4 . 3 Poles were repeatedly awarded the Nobel Prize for...

A	literature.
B	peace.
C	physics.

[1 mark]

0 4 . 4 In Poland, Miłosz's books were...

A	available.
B	forbidden.
C	unknown.

[1 mark]

0 4 . 5 Danuta Wałęsa collected her husband's award due to...

A	personal reasons.
B	political reasons.
C	work-related reasons.

[1 mark]

5

Turn over ►

0 5

Famous Polish inventors

Complete the text using the words from the list.

Wśród innowatorów jest wielu Polaków, których wynalazki służą ludziom na całym świecie w czynnościach.

W gronie wynalazców znalazł się pianista Józef Hofmann. Wykorzystał on swoją wiedzę muzyczną do stworzenia przedmiotów używanych w wielu domach i miejscach pracy, przykładem takiej rzeczy jest spinacz biurowy. Wymyślił wycieraczki samochodowe, które ułatwiły życie wszystkim kierowcom.

Z kolei Janusz Liberkowski swoim pomysłem wsparł wiele rodzin. Jego dzieło to codziennie używany przez rzeszę rodziców fotelik samochodowy dla dzieci, zapewniający im bezpieczną jazdę.

Mało znany w Polsce, ale niezwykle ważny jest Kazimierz Funk, który w 1913 roku wyizolował witaminy, niezbędne dla naszego zdrowia. Swym osiągnięciem naukowym zmienił oblicze medycyny. Stworzył i spopularyzował termin „witamina”.

Dziś miliony osób bierze je regularnie. Tych ludzką odporność tabletek nie byłoby, gdyby nie jego praca.

A	codziennych
B	małych
C	genialnych
D	podróżujących
E	transportujących
F	wspomagających
G	wyróżniających
H	zarabiających

[4 marks]

4

0 6

Effective learning

Read this article in a Polish newspaper, which gives advice on learning.

Masz problemy z nauką? Nauczymy cię, jak używać wyobraźni, aby łatwiej zapamiętywać informacje!

Na przykład, wyobraź sobie wygląd bohatera literackiego, a to pomoże ci napisać jego charakterystykę.

Rozwiązuj krzyżówki i matematyczne łamigłówki, a notatki zapisuj ręcznie, żeby usprawnić pamięć. Twój umysł wymaga nieustannej stymulacji!

Unikaj kalkulatora, który za ciebie liczy lub aplikacji przypominających o urodzinach cici. „Pomocna” technologia rozleniwia.

Dodatkowo uprawiaj sport, bo doskonale wpływa na pracę mózgu. Dzięki niemu organizm jest lepiej dotleniony, a stres, niszczący pamięć, maleje.

Jeśli szukasz motywacji do rozwoju intelektualnego, bierz przykład z wybitnych umysłów. Ucz się od mądrzejszych od siebie, dyskutuj, spieraj się, myśl nieszablonowo i kreatywnie.

Answer all parts of the question in **English**.

0 6 . 1

What can help people when analysing a literary text?

[1 mark]

0 6 . 2

How does physical activity affect the brain? Give **one** detail.

[1 mark]

0 6 . 3

Who can people look up to? Give **one** detail.

[1 mark]

3

Turn over ►

0 7

Life and school

Read these comments in a Polish newspaper, which talk about life at a boarding school.

Bartek

Wyprowadzka z domu do szkoły z internatem była wyzwaniem. Trudno jest mi się przyzwyczaić do obowiązującej ciszy nocnej oraz wspólnych łazienek. Niemniej jednak, cenię sobie ilość nawiązanych przyjaźni oraz brak kontroli rodziców. Teraz nie żałuję swojej decyzji.

Aśka

Wyobrażałam sobie, że w internacie będę miała bogate życie towarzyskie i będę mogła dłużej pospać, bo szkoła na miejscu. Okazało się, że współlokatorki plotkują, a pobudkę mamy wcześniej rano. Ale wiem, że koszt internatu nie jest za wysoki dla budżetu rodziców.

Write **one** advantage and **one** disadvantage of living in a boarding school.

For each person, complete the table in **English**.

0 7 . 1

Bartek

Advantage	Disadvantage

[2 marks]

0 7 . 2

Aśka

Advantage	Disadvantage

[2 marks]

4

Turn over for the next section

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

Turn over ►

Section BQuestions and answers in **Polish**Answer **all** questions in the spaces provided.**0 8****Polskie tradycje**

Przeczytaj zaadaptowany fragment powieści „Chłopi” Władysława Stanisława Reymonta.

W niedzielę już od rana we wsi było głośno, bo wszyscy szykowali się na wesele Boryny z Jagną. W rodzinnym domu panny młodej było ogromne zamieszanie. W posprzątanym pokojach ustawiano stoły i ławki dla gości. Ściany i płoty ozdabiano zielonymi gałązkami.

Do domu Jagny co chwilę przychodzili sąsiedzi i zgodnie z tradycją przynosili chleb, sól, mąkę, a nawet pieniądze. Gospodyni dziękowała za wszystkie dary.

Gdy nadeszło popołudnie, muzyka zabrzmiała w całej wsi. Młodzi chłopcy, wysocy i pięknie ubrani, szli drogą, grając na skrzypkach i bębenkach. Idąc od domu do domu, zbierali gości.

Potem wspólnie prowadzili ich do domu Jagny, śpiewając radośnie. Na koniec wrócili po Borynę, pana młodego.

Wpisz odpowiednie litery w kratki.

0 8 - 1

W domu panny młodej było...

A	wesoło.
B	chaotycznie.
C	cicho.

[1 mark]

0 8 . **2** Przynoszenie darów to...

A	obowiązek.
B	potrzeba.
C	zwyczaj.

[1 mark]

0 8 . **3** Młodzi chłopcy...

A	robili sobie żarty.
B	wspólnie tańczyli.
C	zapraszali mieszkańców.

[1 mark]

0 8 . **4** Opisane wydarzenie jest...

A	monotonne.
B	spokojne.
C	wyczekiwane.

[1 mark]

4

Turn over for the next question

Turn over ►

0 9

Korzystanie z telefonu

Przeczytaj wypowiedź mamy Jurka na temat telefonów.

Dawniej mój syn Jurek nie potrzebował komórki, ale teraz w liceum służy mu do odrabiania zadań domowych z matematyki. Gdy ja byłam w jego wieku, nikt nie miał telefonu i chodziliśmy dzwonić na pocztę. Jurek twierdzi, że za kilka lat smartfon będzie jego narzędziem pracy. Ja używam mojego telefonu tylko do rozmawiania i wysyłania SMS-ów. Wiem, że już czas, abym nauczyła się korzystać w pełni z mojego smartfona.

Co mama mówi o używaniu telefonu w swojej rodzinie?

Uzupełnij obie tabele **po polsku**.

0 9 . 1

Jurek

W przeszłości	Teraz	W przyszłości
Nie potrzebował telefonu		

[2 marks]

0 9 . 2

Mama Jurka

W przeszłości	Teraz	W przyszłości
	Rozmawia i wysyła SMS-y	

[2 marks]

4

1 0

Czas wolny

Przeczytaj recenzję filmu „#Jestem M. Misfit”, napisaną przez uczennicę liceum z Polski.

Które **cztery** zdania są prawdziwe?

„#Jestem M. Misfit” z 2019 roku jest jednym z niewielu polskich filmów skierowanych do moich rówieśników.

Reżyser pokazuje świat widziany oczami kogoś w moim wieku. To historia 17-letniej Julii, Polki mieszkającej w Stanach Zjednoczonych. Ma tam rzeszę fanów, śledzących jej profil na Instagramie. Jej życie drastycznie się zmienia, gdy rodzina Julii wraca do kraju.

Dziewczyna trafia do liceum, gdzie musi odnaleźć się wśród „ekip” – szkolnego środowiska podzielonego na tematyczne grupy: sportowców, vlogerów czy VIP-ów.

Odnalezienie się w nowym środowisku sprawia jej trudność. Nie ma wielu wpisów na Facebooku i nie pasuje do nowych koleżanek. Zostaje nazwana „misfit” przez najpopularniejszą dziewczynę w szkole. Uświadamia sobie jednak, że nie musi należeć do żadnych grup i być popularna w Internecie.

Film pokazuje problemy młodzieży żyjącej w świecie wirtualnym i podkreśla wyjątkowość jednostki.

Wpisz odpowiednie litery w kratki.

1 0 . 1

Film...

A	jest zagraniczną produkcją.
B	nakręcony jest z punktu widzenia ucznia.
C	można oglądać na Instagramie.
D	porusza problemy nastolatków.

[2 marks]

1 0 . 2

Julia...

A	jest amerykańską nastolatką.
B	traci swoją popularność.
C	przeprowadza się do Polski.
D	czuje się dobrze w nowym środowisku.

[2 marks]

4

Turn over ►

1 1

Polskie tradycje

Przeczytaj artykuł na temat zwyczaju obchodzenia dożynek.

Dożynki, obchodzone od ponad pięciuset lat, to najważniejsze święto rolników. Dawniej Słowianie wierzyli, że pory roku mają znaczenie magiczne i że kończące się lato zostawia ludziom dary.

Wdzięczność przerodziła się w zwyczaj dziękowania za zebrane plony*. Pierwszym etapem były uroczystości związane ze zbieraniem miodu. Wypiekano miodowe ciasta dla gości oraz wyrabiano różne produkty, takie jak kremy i maści.

Następnie cieszą się ze zbiorów owoców i grzybów, by przyrządzać z nich przetwory na zimę. Na końcu celebrowano zbiory zboża, z którego wypiekano chleby.

Z czasem trzy etapy zamieniono na jedno święto. Współcześnie, dożynki to czas dziękczynienia Bogu za dary ziemi. Obchody otwiera uroczysta msza święta, w której uczestniczą mieszkańcy okolicznych wsi.

Po mszy wszyscy udają się na festyn, czyli zabawę połączoną z kiermaszem i różnymi atrakcjami. Jedną z nich jest konkurs na najpiękniejszy wieniec, tygodniami wyplatany z zebranych kłosów zbóż i kwiatów. Każda wieś prezentuje swój.

Oprócz brania udziału w konkursach, mieszkańcy mogą również posłuchać występów lokalnych zespołów ludowych. W czasie zabawy dożynkowej warto spróbować miejscowych przysmaków oraz zakupić pamiątki wykonane przez okolicznych rzemieślników.

* plony – crops

Wpisz odpowiednią literę w kratkę.

1 1 . 1

Dożynki obchodzi się od...

A	niedawna.
B	stuleci.
C	zawsze.

[1 mark]

1 1 . 2

Święto rolników...

A	dawniej obchodzono w różnych terminach.
B	przypada na początek sezonu letniego.
C	jest pierwszym świętem w roku.

[1 mark]

1 1 . 3 Miód wykorzystywano do...

A	pieczenia domowego chleba.
B	robienia kosmetyków.
C	przetworów domowych.

[1 mark]

1 1 . 4 Obecnie dożynki to święto...

A	patriotyczne.
B	pogańskie.
C	religijne.

[1 mark]

1 1 . 5 W dniu dożynek wieńce są...

A	sprzedawane.
B	oceniane.
C	wyplatane.

[1 mark]

1 1 . 6 Uroczystość jest okazją do...

A	nauki gotowania.
B	poznania lokalnych tradycji.
C	kupienia stroju ludowego.

[1 mark]

6

Turn over ►

There are no questions printed on this page

*Do not write
outside the
box*

**DO NOT WRITE ON THIS PAGE
ANSWER IN THE SPACES PROVIDED**

